

UN ASPECT AL RELAȚIILOR LUI MIHAI VITEAZUL CU BOIERII

Prof. univ. dr. docent ION IONAȘCU

În septembrie 1593, Mihai, aflându-se la Poartă pentru confirmarea domniei, „cînd i-au dat căciula cu surguci în divan — ne informează un cronicar transilvănean —, a jurat în inima sa ca îndată ce va lua domnia, va scoate sabia împotriva turcilor. Chiar și cînd a ieșit din divan și a fost dus de pași și begi la locuința sa, și atunci a jurat că va fi dușmanul neîmpăcat al turcilor, ceea ce mulți au auzit chiar din gura lui”¹.

Fiindcă în vara acestui an izbucnise războiul austro-turc, Mihai — după înscăunarea la București, în octombrie — căută să se informeze de orientarea politică a lui Sigismund, în care scop trimise soli la Alba Iulia, în februarie 1594, îndemnîndu-l pe principele Transilvaniei pentru o acțiune comună a țărilor române împotriva Imperiului Otoman și, deci, o asociere la războiul „Ligii creștine”². Sigismund Báthori nu-și dezvăluie intențiile, fapt ce determină pe Mihai să trimită, în vară, la principe pe Radu Buzescu pentru tratative în vederea unei alianțe antiotomane³. Pentru același scop trimise în Moldova la Aron Vodă pe Stroe Buzescu⁴.

Aproape un an de zile, voievodul Țării Românești a căutat să îndepărteze orice urmă de bănuială la Poartă cu privire la fidelitatea sa față de sultan și să nu trezească neliniști în numeroasa clică a creditorilor, care însoțise pe domn în țară. Pentru aceasta a trebuit să numească și să păstreze în sfatul domnesc (divan) trei dregători pămînteni (Mitrea vornic, Andrei log. și Sîrbul stol.) și cinci greci (Dumitrache spăt., Pană comis, Pangrație vistier, Manta post. și Coci post.).

După aranjarea chestiunii alianței cu Transilvania și Moldova, Mihai începu pregătirea internă în vederea răscoalei antiotomane, ce avea să se deslănțuie. În septembrie 1594 înlocui pe Mitrea vornic, conducătorul facțiunii boierești turcofile, cu Ioan Noroce, iar mare comis deveni

¹ I. Crăciun, *Cronicarul Szamosközy și însemnările lui privitoare la români*, Cluj, 1928, p. 100.

² I. Sîrbu, *Istoria lui Mihai Vodă Viteazul*, vol. I., Buc., 1904, p. 139, nota 2.

³ Nu se știe data precisă, însă se cunoaște cadrul discuțiilor din raportul către Rudolf al II-lea, adresat de I. Marini Poli, în care se fac referiri la mai multe scrisori, printre care și la una din 3/13 iulie transmisă de Poli împăratului, descriindu-i convorbirile cu ambasadorul muntean și jurămîntul făcut de Sigismund și Buzescu pentru aderarea la Ligă (Hurmuzaki, *Documente III-1*, pp. 202—203).

⁴ *Istoria Țării Românești, 1290—1690*, Buc., 1960, p. 55.

Radu Florescu. În locul unui grec puse mare postelnic pe Preda Buzescu, în octombrie, iar în noiembrie dispar toți grecii din divan⁵.

Apoi, înainte de a deslănțui răscoala antiotomană, Mihai convocă marea adunare a țării „ca să țină sfat cum ar putea scăpa țara de atâtea rele ce suferă”. Domnul obține „învoirea unanimă a tuturor” pentru alianța cu creștinii împotriva turcilor⁶ și, la 3/13 noiembrie, cu oști proprii și cu un contingent transilvănean, trimis de Sigismund, Mihai dădu, la București, semnalul răscoalei antiotomane, exterminând pe toți creditorii turco-levantini, chemați la vistierie sub pretextul plății datoriilor⁷ și lichidând corpul militar turc de 2000 de oameni, conduși de un emir cantonat în casele vistierului Dan, înrăit turcofil.

Urmează o eroică campanie de iarnă pînă la Dunăre și în Bulgaria, cucerind, Mihai și ai săi, orașul Giurgiu, două armate turco-tătare fiind înfrînte și toate cetățile turcești de pe malul dunărean fiind pustiite. Răscoala din noiembrie 1594 și acțiunile războinice în țară și la sud de Dunăre au fost soldate cu grele pierderi pentru turci⁸.

Paralel, Mihai Viteazul a urmărit, cu toată atenția, și mișcările marilor boieri turcofili, pe cei descoperiți ca dușmani ai domnului, accasta pedepsindu-i exemplar, poruncind suprimarea lor, cum s-a petrecut cu Dima postelnicul ucis la Snagov⁹. Alți membri ai facțiunii proturcești, simțind că sînt urmăriți, au scăpat fugind din țară. Printre aceștia se afla și Vintilă postelnicul din Clătești, fiul lui Stan, fost mare spătar și al Caplei. Nu se cunoaște ascendența spătarului Stan, avem însă date bogate despre jupînița Caplea. Ea era fiica banului Teodosie din Periș, căzut în lupta de la Periș (1547), ca adversar al lui Mircea Ciobanul. Iar Teodosie era fiul lui Neagoe vornicul și al Caplei, fiica domniței Caplea, fata lui Vlad Călugărul și soră cu Radu vodă cel Mare¹⁰. Tatăl lui Neagoe se numea Socol și era frate cu Chirca și n-au ocupat mari dregătorii, dar s-au bucurat de favoarea lui Vlad Călugărul, folosindu-i ca oameni de încredere în relațiile pe care vodă le avea cu Sibiul și Brașovul¹¹. Se pare că erau mari negustori, care cumpără și moșii, devenind stăpîni feudali. Prin căsătoria cu nepoata Călugărului voievod, Neagoe urcă la mari dregătorii: mare post. în 1516, mare vist. în 1525 și mare vornic în 1527. S-a bucurat de favoarea lui Radu Vodă de la Afumați, care, în anul 1522, îi dăruie două sate confiscate de la

⁵ Cf. *Lista dregătorilor din sfatul domnesc al Țării Românești în secolele XV—XVII*, extras din „Studii și mat. ist. medle”, IV, Buc., 1960, pp. 566—583; Nic. Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova. Sec. XIV—XVII*, pp. 2—19.

⁶ B. Walter, *Scurta și adevărata descriere a faptelor lui Mihai — domnul Țării Românești*, în „Tezaur de mon. istorie”, I, Buc., 1862, p. 12.

⁷ Vezi cronicarul Ibrahim Pecevi în M. Guboglu și M. Mehmed, *Cronici turcești*, I, Buc., 1966, pp. 496—500.

⁸ *Istoria Țării Românești*, ed. 1960, p. 56; A. Veress, *Documente*, IV, pp. 181—182, 208—215.

⁹ N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, I, Buc., 1904, p. 161, nr. 330.

¹⁰ Vezi *Tabela genealogică a familiei din Clătești și Corbi*, la sfîrșitul articolului.

¹¹ La 11 ianuarie 1492, Vlad Călugărul scria siblenilor pentru policandru de la Cozia să se facă cum a convenit cu el omul lui Vodă, Chirca (Hurmuzaki-Iorga, *Documente*, XV—1, p. 133, nr. CCXLI).

Hamza spătar pentru viclenie ¹². Datorită unei căsătorii influente și marilor dregătorii ocupate, Neagoe a ajuns un mare latifundiar, stăpînind 36 de sate, 95 sălașe de robi țigani și 46 de țigani răzleți, în total 511 suflete, numai acești țigani reprezentînd o importantă avere în forță de muncă ¹³.

Cu toate darurile și favorurile acordate de Radu Vodă de la Afumați, Neagoe vornicul n-a ezitat, la momentul oportun, să omoare pe binefăcătorul său la Rimnicu Vilcii, unde ajunsese cu fiul său în drumul spre Craiova, căutînd sprijin la Craiovești, cu care se înrudise, luînd în căsătorie pe fiica lui Neagoe Basarab. Sacrilegiul s-a consumat la 2 ianuarie 1529, voievodul ucis fiind îngropat la m-reă socrului său de la Argeș ¹⁴. Succede la tron Moise Vodă, căruia Neagoe îi oferă serviciile. Domnul îl numește comandantul oastei românești, care acționa în Transilvania, unde Neagoe și cumnatul său, Drăgan postelnicul, pârtaș la suprimarea voievodului Radu, încheie, la 4 sept. 1529, un tratat cu transilvănenii la Turnișor-Sibiu ¹⁵. În anul următor, Moise Vodă și Craioviștii ucid pe Neagoe și Drăgan, exponenții grupării boierești opusă Craioveștilor ¹⁶.

În 1535, Vlad Vintilă ia de la fiii lui Neagoe ocina Uibărești-Olt și o redă m-rii atonite Cutlumuz ¹⁷. În 1543, Radu Vodă Paisie se arată binevoitor față de Teodosie post. și Neagoe, fiii lui Neagoe vornicul, confirmîndu-le stăpînirea moșiei Budești ¹⁸. După cum am arătat, răzvrătindu-se contra lui Mircea Ciobanul, acesta îl prinde în lupta de la Periș și-l decapitează (1547). În anii următori, Neagoe din Budești, frațele banului Teodosie, trecu alături de domn, ocupînd dregătoria de mare vistier ¹⁹. Fiica lui Teodosie, Caplea,, vinde, în 1555, cu 9000 de aspri, moșiile Aninoasa și Pîrvulești „ca să-și facă scule de zestre“, căci pe ale ei le cheltuisese, cînd pribegise cu tatăl său în Transilvania ²⁰. Cumpărători erau matusa ei, Maria, și soțul acesteia, Ivan, m. medelnicer Rudeanu. Apoi, Caplea se căsătorie cu boierul Stan, care ocupă dregătoria de mare spătar în anii 1568—1579. Amîndoi zidesc m-reă Cătălui de la Clătești, lîngă Căscioarele-Ilfov, unde au și fost înmormîntați ²¹. Ctitoria lor nu mai există astăzi, a fost închinată, în 1742, la m-reă Cotroceni ²².

Caplea și Stan spătarul au avut doi copii: Vintilă și Maria. În decembrie 1580, Vintilă post. și Maria apar într-un hrisov domnesc, în

¹² *Docum. privind istoria României, veacul XVI. B. Țara Românească*, vol. I (1501—1525), Buc., 1951, p. 179, nr. 174 (În continuare se va cita: D I R, XVI-1, cifra arabă indicînd volumul, iar cea romană — secolul).

¹³ D I R, XVI-2, p. 14—18, nr. 14 document din 1 iunie 1526.

¹⁴ *Istoria Țării Românești*, ed. 1960, p. 46.

¹⁵ Hurmuzaki-Iorga, op. cit., 331—332, nr. DCXV.

¹⁶ Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Românești*, Buc., 1963, p. 44.

¹⁷ Grigore Nandriș, *Documente românești în limba slavă din mănăstirile Muntelui Athos, 1372—1658*, Buc., 1937, pp. 69—72, nr. 10.

¹⁸ DIR, XVI-2, pp. 300—301, nr. 307.

¹⁹ În anii 1548—1552 (*Lista dregătorilor*, p. 9).

²⁰ DIR, XVI-3, p. 37, nr. 47.

²¹ Gh. Cantacuzino și C. Bălan, *Date noi... de la m-reă Cătălui*, în „Revista muzeelor“, nr. 6/1968, pp. 547—553.

²² Închinarea se face la 18 februarie 1742 de către Const. Corbeanu m. șetrar și soția sa Marica (Arh. Stat. Buc., *Cotroceni*, pac. XXVIII-22).

care se înscriu hotarele moșiilor din jurul m-rii Cătălui²³. Prin anii 1587—1589, Vintilă post. din Clătești cumpără locul cu casele din Tîrgoviște ale lui Chisar, mare vornic (unul din exponenții facțiunii turcofilj), plătindu-i suma de 200 de galbeni, loc „ce l-am ținut — declară Vintilă, în 1615 — și am șezut în case pînă mi se-au prînsu pribegie, ce am venit în zilele lui Șerban voievod den pribegie“, cînd și-a reluat locul și și-a construit alte case²⁴. Vom arăta, mai departe, împrejurările pribegiei și data revenirii în țară.

Cînd, în 1591, m-rea Cătălui stabilește cu reprezentantul domniei cum să-și ia venitul de la balta formată din Dunăre pe pămîntul m-rii de la Gura Cătăluiului, printre cei care participă la acest așezămînt erau Vintilă post. și „popii din satul Clătești“²⁵. Nu avem acte care să ne informeze ce s-a petrecut cu boirul din Clătești în următorii trei ani, însă, un document inedit precizează că, după răscoala din noiembrie 1594, Vintilă a fugit din țară, probabil de teama de a n-o sfîrși ca Dima postelnicul. Documentul amintit, emis de Mihai iVteazul, la 18 februarie 1595, arată că, la această dată, „el a fost pribeag, iar mama sa jupînița Caplea, nepoata lui Neagoe vornic, fiica lui Tudosie ban, ea a rămas aici în țară în mare sărăcie și în strînsoare, și în nevoie. Astfel, de aceea, ea a avut multă îngrijire și miluire de la cinstitul dregător al domniei mele, jupan Teodosie vistiar <Rudeanu>. Așa pentru binefacerea și căutarea ce a avut-o jupanița Caplea spătăreasa și cu fiica sa jupanița Maria“, au venit înaintea lui Mihai Viteazul și a divanului „cînd au dat și au dăruit“ dregătorului amintit „zisa deadină în veacuri“.

Este vorba de satul Negoști „lingă Rîmnic, adică de peste rîu“²⁶. Propunem localizarea în județul Rîmnicu Sărat. Este unul din satele aparținînd, în 1526, de domeniul lui Neagoe, mare vornic, bunicul Caplei. Faptul că Caplea și fiica sa au rămas în mare sărăcie poate duce la concluzia că Mihai Viteazul a confiscat toate averile lui Vintilă pentru înaltă trădare. Documentul din 1595 demonstrează că, deși principalii exponenți ai taberei boierești turcofile (Mitrea, Chisar, Dan etc.) au continuat să rămînă în țară pînă după bătălia de la Călugăreni și chiar pînă în vara anului 1596, urzind comploturi împotriva eroului, totuși, alți boieri, manifestîndu-se fățiș potrivnici domniei autoritare, au fost siliți să ia, fără întîrziere, drumul pribegiei, probabil mai întîi în Imperiul Otoman, apoi în Moldova, după instalarea aici a Movileștilor.

Unul dintre cei mai înverșunați adversari ai lui Mihai Viteazul a fost un boier Vintilă, mare stolnic în anii 1586—1588, apoi mare clucer în 1589—1590²⁷. El a rămas în țară după declanșarea răscoalei din noiembrie, uneltind, alături de Mitrea vor., Dan vist., Miroslav log. și alții, răsturnarea viteazului voievod. În mai 1595 a fost în solia de la Alba Iulia, care a acceptat ca Sigismund Báthori să fie suzeranul lui Mihai, umilindu-l²⁸. În timpul bătăliei de la Călugăreni, Vintilă, fost mare clu-

²³ DIR, XVI-4, p. 434—437.

²⁴ DIR, XVII-2, p. 393—394, nr. 342.

²⁵ DIR, XVI-6, p. 8—9, nr. 10.

²⁶ Anexa I.

²⁷ Lista dregătorilor..., p. 13 ; N. Stoicescu, op. cit., p. 102.

²⁸ I. Ionașcu, *Mihai Viteazul și autorii tratatului de la Alba Iulia* (1595), extras din Anuarul Inst. de ist. din Cluj, t. V, Cluj, 1962, p. 25.

cer și ceilalți protagoniști ai taberei boierești, devotați turcilor, au căutat să cumpere pe Albert Kiraly, comandantul ardelean, să nu participe la luptă alături de Mihai, sprijinind, astfel, oastea lui Sinan pașa. Când, după Călugăreni, Mihai a descoperit complotul, Vintilă a fugit peste graniță, devenind, apoi, alături de Dan vistierul, refugiat în Moldova, capi ai pribegilor și inițiatori ai tuturor demersurilor pe lângă Ieremia Movilă, cancelarul polon Zamoyski și regele Sigismund al III-lea, ca să alunge de la tronul Țării Românești pe Mihai, „care pentru noi (pribegii) e mai rău ca un turc”²⁹ și să impună domn pe Simion Movilă. Acest Vintilă, descendent din Stanciu Benga spătarul, a fost identificat pînă în 1962 cu Vintilă post. din Clătești³⁰, însă potrivit documentului din februarie 1595, Vintilă din Clătești era, de mai nainte, pribeg, deci deosebirea este evidentă. Acel Vintilă Benga³¹ este identic, probabil, cu marele ban al lui Radu Mihnea, în prima domnie efemeră a acestuia din anul 1601—1602, cînd primește în dar moșiile Prundul și Radovanul, foste de moștenire ale lui Șerban paharnic (viitorul domn Radu Șerban)³².

Vintilă din Clătești a rămas în pribegie pînă în timpul domniei lui Radu Șerban, cînd acesta l-a iertat. În 1605 apare în documente clucer³³, iar în 1608 clucer al doilea³⁴. Mai pe urmă, în domnia lui Radu Mihnea și a succesorilor acestuia, Vintilă a deținut ani de zile dregătoria de mare logofăt și de mare vornic, pînă în mai 1623³⁵. El este începătorul familiei Corbeanu, nume luat după satul Corbii Mari (Dimbovița), sat care aparținut în sec. XVI lui Stanciu Benga mare spătar, iar în sec. XVII a trecut în stăpînirea fiilor lui Vintilă Corbeanu mare vornic. Acest fapt duce la ipoteza că Stanca, soția lui Vintilă I Corbeanu, a putut fi din neamul boierilor Benghești.

²⁹ Hurmuzaki-Bogdan, *Documente*, Supl. II-1, București, 1893, p. 487—490 (scrisoare nedată, admisă de editori a fi din anul 1598, cînd moare regina Ana, soția lui Sigismund al III-lea. La 2 martie s.n. 1598, ambasadorul spaniol din Praga raporta lui Filip al II-lea că a murit regina Ana (A. Randa, *Die Walachei im „langen“ Türkenkrieg der Katholischen Universalismächte (1593—1606)*, München, 1964, p. 168. La 18 martie 1598, Ieremia Movilă trimitea condoleanțe regelui polon de moartea reginei (P. P. Panaitescu, *Documente privitoare la istoria lui Mihai Viteazul*, București, 1936, p. 45—46, nr. 17). În privința datei înmormîntării reginei apar însă nedumeriri, căci la 9 august 1599, Zamoyski scrie că nu poate participa la acest eveniment funebru (Vezi Ilie Corfus, *Mihai Viteazul și polonii — cu documente inedite în anexe* —, București, 1938, p. 51, nota 4). Credem că scrisoarea pribegilor munteni trebuie considerată din anul 1599. Și scrisoarea apocrifă a boierilor munteni, numai cu data lunară (5 septembrie) este tot din 1599 (Șt. Ștefănescu, *Știri noi cu privire la domnia lui Mihai Viteazul*, în SMIM, V, 1962, p. 186—188.)

³⁰ I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 25.

³¹ A considera pe acest Vintilă m. stolnic și m. clucer (1586—1590) ca strănepot al lui Stanciu Benga m. spătar (N. Stoicescu, *Dicționar...*, p. 90—91, 102) ni se pare o imposibilitate cronologică. El nu poate fi fiul lui Stanciu post. din Pade și Dilga, care trăiește în deceniile II—III ale sec. XVII.

³² Arh. Stat. Buc., *Achiziții Noi*, pac. CXVI-14 (Filipescu).

³³ N. Iorga, *Documente mai ales argeșene*, în BCI, III (1924), p. 79—80 (doc. din 14 ian. 1605) : DIR, XVII-1, p. 185, nr. 181 (doc. din 6 aug. 1605).

³⁴ DIR, XVII-1, p. 304—305, nr. 281 (doc. din (mai 7) 1608). În iulie 1609, Vintilă clucerul dăruia lui Papa vtori vistier la nuntă o țigancă (*Ibidem*, p. 398—399, nr. 357). Ulterior, cei doi boieri vor deveni cuscari.

³⁵ N. Stoicescu, *Dicționar...*, p. 158—159. Ultima apariție a lui Vintilă este la 15 mai 1623. Este de presupus că a murit la puțin timp după această dată. Soția sa Stanca îi supraviețuiește (*Anexa II*).

Din căsătoria lui Vintilă Corbeanu vornicul cu Stanca s-au născut doi fii : Teodosie și Negoită. Primul s-a căsătorit cu Mara, fiica lui Preda Buzescu, fost mare ban ; în 1638, el ajunsese mare ban, după nouă ani moare, fiind îngropat în m-reă Cătălui ; a avut câțiva copii, care au dus o viață obscură. Negoită n-a ajuns mare dregător, ocupînd o vreme postul de postelnic II. Vintilă vornicul a avut și două fiice : Maria, căsătorită cu Udriște Năsturel, mare cărturar, cu care avu, în anul 1635, un fiu Mateiaș, botezat de Matei Basarab și adoptat, dorind să-i urmeze la tron, dar, la o săptămînă după naștere, Maria muri, iar la începutul lui August 1652 se stinse din viață și Mateiaș, fapt care produse o adîncă mîhnire în sufletul bătrînului domnitor, rămas fără urmaș³⁶. A doua fiică a vornicului Vintilă s-a măritat cu Drăghici Greceanu.

Negoită post. se pare că a avut o primă soție, mamă a copiilor Vintilă II și Dumitrașco, apoi pe Păuna, care i-a supraviețuit. Cei doi frați au avut și o soră, Maria, căsătorită cu Șerban Vlădescu³⁷. Vintilă II Corbeanu a făcut o căsătorie aleasă, luînd pe Ilinca, fiica lui Const. Cantacuzino mare postelnic, soră cu Stanca, mama lui Const. Vodă Brîncoveanu. În anii 1688—1692, Vintilă a deținut dregătoria de mare ban³⁸. Vintilă a avut trei băieți (Constantin, Mihai și Barbu) și trei fete : Maria, căsătorită cu Constantin Știrbei, Smaranda (Manda) cu Iorga (Costescu) mare sluger³⁹ și Bălașa cu Mihai Macriș medelnicer.

Nic. Stoicescu, în lucrarea sa⁴⁰, nu cunoaște fiicele lui Vintilă banul. Interpretînd greșit un pasaj din „Anonimul brîncovenesc“⁴¹, el consideră pe Const. Știrbei ca fiu al Ilincăi Cantacuzino cu Radu Știrbei, cînd, în realitate, Radu a fost însurat cu Neacșa⁴². La 1701, august 30, el se găsea la mănăstirea Curtea de Argeș, iscălindu-se Rafail monahul⁴³, la fel în noiembrie 1704⁴⁴, deci nu a murit „ante 1700 mai 30“, cum admite Stoicescu⁴⁵. O altă eroare este în legătură cu soția lui Iorga m. sluger, pe care o numește Bălașa și o consideră fiica lui Ianache Văcărescu⁴⁶, care, după cum am arătat, se numea Manda și era fiica lui Vintilă banul. Deci, Iorga era cumnat cu C. Știrbei, cum o atestă și un act din 1699, iunie 6, prin care Știrbei vinde „cumnatului“ său Iorga moșia Bărbulești din Rîmnicu Sărat⁴⁷. Despre a treia fiică a banului Corbeanu

³⁶ St. Nicolaescu, *Mateiaș voievod, fiul lui Matei Basarab voievod*, în „Arh. Olt.“, XX (1941), p. 19—27.

³⁷ „Revista Arhivelor“, I (1924), p. 236, nota.

³⁸ *Lista dregătorilor...*, p. 3 (587).

³⁹ El a murit în 1708, fiind înhumat la Mitropolia din Tirgoviște, pe cînd ea trăia și în deceniul trei, iscălinind „Manda slugereasa fiica lui Vintilă ban Corbeanu“ (Arh. St. Buc., *Mitropolia Țării Românești*, pac. XLV-39 (doc. din 28 oct. 1723).

⁴⁰ *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova — sec. XIV—XVII*, Buc., 1971.

⁴¹ *Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 pînă la martie 1717*, Buc., 1959, p. 74, „mumă-sa băneasa Ilinca“ se referă la mama jupînesei lui Știrbei, nu la a lui Știrbei. Cf. *Dicționar*, p. 248.

⁴² Acad. RSR, ms. 1449, p. 158—159 (act din 1691 iunie 11 în care figurează Radu comis Știrbei și soția Neacșa, cu fiii lor).

⁴³ N. Iorga, *Studii și documente*, V, p. 603.

⁴⁴ Acad. R.S.R., ms. cit., p. 156—158.

⁴⁵ *Dicționar...*, p. 247.

⁴⁶ *Ibidem*, p. 200. Nu indică nici un izvor.

⁴⁷ Acad. R.S.R., ms. 4173, f. 33.

vorbește actul din 1711 (7220), decembrie 13, prin care Bălașa, fiica lui Vintilă, fost mare ban, și jupîneasă lui Mihai Macriș medelnicer, cum-păra livezi de fin la Vilcana⁴⁸. La 28 oct. 1723, cînd sora ei Bălașa nu mai trăia, Manda slugereasă îi închina partea ei de moșie schitului Vilcana și egumenului Climent Grădișteanu⁴⁹.

Dintre fiii lui Vintilă Corbeanu, Constantin a deținut dregătoria de mare pitar în anii 1694—1709⁵⁰. Căsătorit cu Ilinca, fiica lui Dima chiurciubașa, apoi cu Despina Topliceanu, n-a avut nici un urmaș. Dar, neamul Corbenilor se continuă cu un alt Constantin, fiul lui Mihai post. II, alt copil al lui Vintilă C. Constantin și soția sa, Maria Brăiloiu, închină la 18 febr. 1742 m-rii Cotroceni schitul lor Cătălui-Ilfov. Era mare șetrar încă din 1738. În 1746 se prezintă ca mare sluger⁵¹. În mai 1749 scrie mitropolitului cum dorește să fie înhumat⁵², deci, în 1748, era încă în viață, informația din „Genealogia Cantacuzinilor”⁵³ fiind greșită.

Vintilă banul Corbeanu a avut frate pe Dumitrașco Corbeanu, menționat prima dată ca fiu al lui Negoită log. la 22 dec. 1657⁵⁴. S-a bucurat de atenția lui Grigore Vodă Ghica (1660—1664), avînd soție pe Tudosca Sturza din Moldova, rudă cu soția domnitorului. În anii 1679—1680 a fost mare paharnic. A fost amestecat într-un complot împotriva lui Const. Vodă Brîncoveniu, care l-a iertat la stăruința fratelui său Vintilă mare ban, după un an de detențiune la m-rea Tismana. A zidit o biserică de mari proporții la Corbii Mari-Dîmbovița⁵⁵, neapucînd s-o termine, sfîrșindu-și zilele la m-rea Cozia; cum arată un zapis al nepoților săi, Constantin, Mihai și Barbu din 6 aprilie 1706, dăruind m-rii pentru că în ea se află îngropat unchiul lor, Dumitrașco pah., moșia din Vițichești-Muscel⁵⁶.

După moartea lui Constantin m. sluger Corbeanu, ultimul descendent al familiei, văduva lui, Maria s-a remăritat cu un Zamfira clucer. Ea termină zugrăveala bisericii la 1761, sept. 20, înfățișînd chipurile lui Dumitrașco și al Tudoscăi, precum și pe al său împreună cu al celor doi soți⁵⁷. Zamfira clucer și copiii săi cu Maria își vor fi zis Corbeanu, însă cel din urmă vlăstar autentic din trunchiul lui Vintilă I Corbeanu, în relații proaste cu Mihai Viteazul, a fost Const. Corbeanu slugerul, mort în 1749.

⁴⁸ Arh. St. Buc., *Mitropolia Țării Rom.*, pac. XLV-35.

⁴⁹ *Ibidem*, doc. nr. 38—39.

⁵⁰ Muri la 19 sept. 1709, fiind înhumat la Mitropolia din Tîrgoviște (*Dicționar...*, p. 161).

⁵¹ Arh. St. Buc., *Mitropolia*, pac. CXV-4.

⁵² *Idem*, ms. 139, f. 183v—184.

⁵³ Ed. N. Iorga, Buc., 1902, pp. 79—80.

⁵⁴ N. Iorga, *Istoriile domnilor Țării Românești de Const. căp. Filipescu*, București, 1902, p. XII—XIII.

⁵⁵ V. Drăghiceanu, *Biserica din Corbii Mari (Vlașca)*, în „BCMI”, VI (1913), p. 73—77.

⁵⁶ Arh. St. Buc., *Condica Brîncovenească*, nr. 266, f. 493 v.—494.

⁵⁷ V. Drăghiceanu, *art. cit.*, pp. 75—77.

A N E X E

1595 (7103) februarie 18. *Mihai Viteazul întărește lui Teodosie Rudeanu mare vistier stăpînirea peste satul Negoești „de lingă Rîmnic, adică de peste rîu“, pe care i l-a dăruit jupanița Caplea spătăreasa, fiica lui Tudosie banul din Periș, nepoata lui Neagoe vornicul, și cu fiica ei, Maria, căci fiul Caplei, Neagoe, fiind pribeag, ea a rămas „aici în țară, în mare sărăcie și în strînsoare și în nevoie“ și a avut atît ea cit și fiica ei multă îngrijire și miluire de la Teodosie vistierul.*

(Traducere :)

† Din mila lui Dumnezeu, Io Mihai voievod și domn a toată Țara Ungrovlahiei, fiul marelui și prea bunului, răposatului Io Pătrașco voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele cînstului dregător al domniei mele jupan Teodosie mare vistier și cu fiii săi cîți dumnezeu îi va dăruî. Astfel să le fie satul Neagoești lingă Rîmnic adică de peste rîu și cu toți vecinii pentru că acest sat a fost de deadină al lui Neagoe vornic.

Dar apoi cînd a fost în zilele domniei mele, iar Vintilă, fiul jupîniței Caplea spătăreasa, a fost pribeag și mama sa jupînița Caplea nepoata lui Neagoe vornic, fiica lui Tudosie ban, ea a rămas aici în țară în mare sărăcie și în strînsoare și în nevoie. Astfel, de aceea, ea a avut multă îngrijire și miluire de la cînstul dregător al domniei mele jupan Teodosie vistiar. Așa pentru binefacerea și căutarea ce a avut-o jupanița Caplea spătăreasa și cu fiica sa jupanița Maria, astfel au venit de a lor bună voie înaintea domniei mele în marele divan, cînd au dat și au dăruit cînstului dregător al domniei mele mai sus zis cu acest sat Neagoești cu toți vecinii... (care) este mai sus scris pentru sufletul ei și pentru... tuturor... domniei mele mai sus zisu deadină în veacuri.

De aceea a dat și domnia mea dregătorului domniei mele cel mai sus zis, jupan Teodosie mare vistiar, ca să-i fie acest mai sus spus sat Neagoești, de deadină și în ohabă, lui și fiilor și nepoților și strănepoților săi și de nimeni necîlintit după porunca domniei mele.

Iată și martori punem domnia mea : jupan Ivan mare vornic și Udrea mare logofăt și Danciul mare spătar și Stroe stolnic și Radul comis și Șerban mare paharnic și jupan Radul mare postelnic. Ispravnic Idrea mare logofăt.

Și am scris eu, Dumitru logofăt, în cetatea de scaun București în luna februarie 18 zile și ani curgători de la Adam pînă acum în anul 7103.

Io Mihail voievod din mila lui Dumnezeu domn.

1636 (7144) mai 2, București. *Matei Basarab dă lui Stoica, fiul lui Radu din Călinești, județul Argeș, ca să fie liber de ruminie de către Andrei Rudeanu sluger, fiul lui Vlad Rudeanu fost mare logofăt. Radu tatăl lui Stoica, a fost vecin din satul Bumbuești al lui Vintilă Corbeanu fost mare vornic. După moartea acestuia, soția sa vorniceasa Stanca, a vîndut satul Bumbuești cu toți vecinii lui Vlad Rudeanu logofăt. Însă Stoica, fiul lui Radu, el a ieșit din Bumbuești încă din zilele lui Radu Vodă Șerban, cu mamă-sa Neacșa, fiind copil de fiță, pentru că aceasta s-a măritat cu un bărbat cnez din satul Călinești, Călin Scurtilă. Călin a răscumpărat din vecinie pe fiul său vitreg, Stoica Lotreanu, de la Andrei slugerul, dîndu-i 4 vecini din Bumbuești. Însă, după 3 ani, vecinii din Bumbuești au fugit peste munți, iar Andrei Rudeanu voia să vecinească, pe nedrept, pe Stoica Lotreanu. În divan, acesta s-a plîns, aducînd și martori din Greblești, Ciineni, Proiani și Drăgănești, adevărînd că Stoica s-a răscumpărat cu 4 vecini.*

(Traducere)

† Din mila lui Dumnezeu, Io Matei voievod și domn a Ungrovlahiei, nepotul marelui și prea bunului, bătrînului, răposatului Io Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stoica fiul lui Radul din Călinești din județul Argeș din...* și cu fiii săi, cîți Dumnezeu îi va da, ca să fie în pace și liber de vecinie de către Andrei sluger fiul lui Vladul logofăt Rudeanu și de fiii săi și de către toți născuții de el, de la nimeni turburare să nu aibă, pentru că Radul tatăl

lui Stoica sus scrisul, el a fost vecin al lui Ventilă fost mare vornic, din sat din Bumbuești, încă de dinainte vreme.

Iar după moartea lui Ventilă mare vornic, dar jupînița lui, Stanca vorniceasa, ea a vîndut satul Bumbuești cu toți vecinii lui Vladul logofăt Rudeanul. Iar Stoica fiul lui Radul au ieșit din sat din Bumbuești încă de mai dinainte vreme din zilele răposatului Șerban voevod cu mama sa Neacșa, fiind copil mic de țiță, pentru că s-a măritat cu alt bărbat, care era cnez din sat din Călinești, pe nume Călin Scurtilă din Lotru. Iar apoi s-a sculat Călin de a făcut tocmeală cu Andrei sluger fiul lui Vladul logofăt Rudeanul de-a răscumpărat din vecinie pe fiul său vitreg Stoica Lotreanu, fiul lui Radul, de la Andrei sluger, căci a dat Călin Scurtilă pentru Stoica fiul lui Radul, 4 suflute de vecini anume Stoica Hristea cu trei fii, anume Badea și Neagul și Opriș din Bumbuești, să fie vecini pentru vecini. Și s-au tocmnit de a lor bună voe și a ținut Andrei sluger pe Stoica Hristea vecin în trei ani, iar apoi pentru că a fugit Stoica peste munți cu fiii săi, iar Andrei sluger, el voia să vecinească pe Stoica Lotreanu în locul lui Stoica Hristea.

Iar Stoica Lotreanu s-a răscumpărat. Iar Andrei sluger, el a luat zapisul de cumpărătură ce l-a făcut de mina lui. Astfel a venit Stoica Lotreanu aici înaintea domniei mele în divan de s-a jeluît și a plîns cum se răscumpărase de la Andrei sluger cu acei mai sus ziși vecini, iar acum Andrei sluger vrea să-l vecinească pe Stoica Lotreanu în puterea sa pe Stoica Lotreanu. El a mărturisit înaintea domniei mele cu mulți oameni buni anume, din Loviște și din Lotru : din Greblești Necula și din Ciîneni Neagoe și Radul și din Proiani Oprea și din Drăgănești Filip, cum că s-a răscumpărat Stoica Lotreanu de a dat lui Andrei sluger pentru Stoica Lotreanu 4 suflute de vecini pentru vecini.

De aceea, domnia mea am făcut această carte a domniei mele la mina lui Stoica Lotreanu ca să fie în pace și liber de vecinie și fiii lui de către Andrei sluger și de către fiii săi și de către toată rudenia lui și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Iată dar martori punem domnia mea : jupan Hriza mare ban al Craiovei și jupan Ivașco mare vornic și jupan Gligorie mare logofăt și pan Dumitru mare vistier și pan Nedelco mare clucer și Vasilie mare stolnic și Buzinca mare comis și Vucina mare paharnic și jupan Costandin mare postelnic. Și ispravnic Gligorie mare logofăt.

Și am scris eu, Stan spudei, în cetatea de scaun în București în luna mai 2 zile și de la Adam pînă acum, pînă la această scriere, cursul anilor, în anul 7144, iar de la nașterea lui Hristos 1636.

Io Matel voevod din mila lui Dumnezeu domn.

Io Mateiu voevod (m.p.)

(Pe v-so pergamentului se află scris, se pare în sec. XVIII, următorul poemelnic :)

† Pomelnicul Mihalci feciorul lui Ion Meget ot Călinești.

VII

† Mihalcea, Rachina, Neacșa, Radul, Dima, Andrei, Stanca 2, Chiru.

Morți :

† Stoica, Măriia, Ion, Dragolea, Alecsă, Florea, Calofir, Neacșa Mihalcea, Radul, Măriia, Costandin, Rada, Stănaia.

Și am dat trii zapise ca să mă pomenească în veaci, eu Mihalcea.

Orif. slav pergament (35×26), pătat pe alocuri, pecete aplicată căzută.

* Loc alb în original.